

ਅਪੀਲੀ ਸਿਵਲ।

ਏ.ਐਨ. ਭੰਡਾਰੀ, ਸੀ.ਜੇ. ਅਤੇ ਐਸ.ਐਸ. ਦੁਲਟ, ਜੇ. ਅੱਗੇ

ਬਾਰਾ ਸਿੰਘ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ।

ਬਨਾਮ

ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ, -ਜਵਾਬਦਾਤਾ।

ਲੈਟਰਸ ਪੇਟੈਂਟ ਅਪੀਲ ਨੰ. 160 ਆਫ 1958

1958

Nov, 3rd

ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ (ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਅਤੇ ਮੁੜ ਵਸੋਬਾ) ਐਕਟ, (1954 ਦਾ XLIV) ਸੈਕਸ਼ਨ 52-ਮੁੱਖ ਬੰਦੋਬਸਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ-ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਮਲਕੀਅਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਤਬਾਦਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ-ਸਨਦ-ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੀ ਅਨੁਦਾਨ ਦੀ ਹੱਦ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਬੰਦੋਬਸਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ, ਕੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਸਨਾਦ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰੋ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਸਦ ਨੇ 1954 ਦੇ ਐਕਟ 44 ਦੀ ਧਾਰਾ 24 ਦੇ ਅਧੀਨ ਚੀਫ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਗਲਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਲਈ ਕੁਝ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਉਹ ਇਕੱਲੇ ਹੀ ਵਰਤ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਮੈਨੇਜਿੰਗ ਅਫਸਰ ਓਹਨਾ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਗਲਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਉਸਨੂੰ ਇਸਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ, ਮੁੱਖ ਬੰਦੋਬਸਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਆਪਣੀ ਸੋਧ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ; ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰੇ; ਅਤੇ; ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕਿਸੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਨੂੰ ਮਲਕੀਅਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਗਲਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਤਬਾਦਲਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਚੀਫ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਆਰਡਰ ਨੂੰ ਉਲਟਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਲਾਨਾ ਤਬਾਦਲਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਨਦ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਲਿਆ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਆਖਰੀ ਕਦਮ ਹੈ ਪਰ ਇਸਦੀ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਹੱਤਤਾ ਜਾਂ ਪਵਿੱਤਰਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਰਸਮੀ ਕਾਰਵਾਈ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਸਵਾਲ ਦੇ ਅਸਲ ਨਿਰਧਾਰਨ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਸਥਾਈ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਪੱਤੀ ਨੂੰ ਸਥਾਈ ਤੌਰ 'ਤੇ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਨਦ ਦੀ ਅਨੁਦਾਨ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ। ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਗ੍ਰਾਂਟ ਵਿਚਕਾਰ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦਾ ਕੋਈ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ। ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮਾਲਕੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਤਬਾਦਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਨਦ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਰਸਮੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਤਬਾਦਲੇ ਦਾ ਸਬੂਤ ਹੈ, ਅਤੇ, ਜੇਕਰ ਫੈਸਲਾ ਖੁਦ ਗਲਤ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਸਨਦ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਚੀਫ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਕਮਿਸ਼ਨਰ

ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਆਰਡਰ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਉਲਟਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਸਨਦ ਇਸਦੇ ਨਾਲ ਰੱਦ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਸ਼ਕਤੀ ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ, ਕੁਝ ਖਾਸ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਗ੍ਰਾਂਟ ਨੂੰ ਮੁੜ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਮਾਨਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ, ਮਿਤੀ 9 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1958, 1957 ਦੇ ਸੀ.ਡਬਲਯੂ. ਨੰਬਰ 661 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਲੈਟਰਸ ਪੇਟੈਂਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10 ਅਧੀਨ ਲੈਟਰਸ ਪੇਟੈਂਟ ਅਪੀਲ।

ਬੀ ਡੀ ਮੇਹਰਾ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ:

ਐਚ ਐਸ ਗੁਜਰਾਲ ਅਤੇ ਐਸ ਐਮ ਸੀਕਰੀ, ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ।

ਨਿਰਣਾ

S.S. Dulat, J.

ਦੁਲਟ, ਜੇ.-ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਭਰਾ ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਦਾ ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨਾਂ ਦਾ ਤੀਜਾ ਭਰਾ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਗੜਬੜ ਦੌਰਾਨ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਭਾਰਤ ਆਏ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਸਦੇ ਵਾਰਸ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਦਾਅਵੇ ਕੀਤੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ ਨੂੰ ਕੁਝ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਜ਼ਮੀਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਮਕਾਨ ਵੀ ਅਲਾਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਕੁਝ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਜ਼ਮੀਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਮਕਾਨ ਨੰਬਰ 50 ਜੋ ਕਿ ਆਦਮਪੁਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਹੈ, ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਅਲਾਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਮਕਾਨ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦੀ ਮਿਤੀ 6 ਅਕਤੂਬਰ, 1950 ਸੀ। ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਜਾਇਦਾਦ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ (ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਅਤੇ ਮੁੜ ਵਸੋਬਾ) ਐਕਟ, 1954 ਦੇ ਤਹਿਤ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ 6 ਦਸੰਬਰ, 1955 ਨੂੰ ਸਬੰਧਤ ਮੈਨੇਜਿੰਗ ਅਫਸਰ ਨੇ ਇਸ ਮਕਾਨ (ਨੰਬਰ 50) ਨੂੰ ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ 1954 ਦੇ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਸਨਦ ਦੇ ਦਿੱਤੀ। ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਬਾਰਾ ਸਿੰਘ ਇਸ ਮਕਾਨ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਸਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਅਸਿਸਟੈਂਟ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਕੋਲ ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਗਿਆ।

ਸਹਾਇਕ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਮਲਕੀਅਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਘਰ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤੇ ਜਾ ਚੁੱਕੇ ਸਨ ਅਤੇ ਇਹ ਦਿਰਸ਼ਟੀਕੋਣ ਉਸਨੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਤਾਂ ਬਾਰਾ ਸਿੰਘ ਚੀਫ਼ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਕਮਿਸ਼ਨ ਕੋਲ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਸਾਰੀ ਗੱਲ ਸਮਝੀ ਅਤੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਇਸ ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਇਸ ਮਕਾਨ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਕਦੇ ਵੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੇਂਡੂ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਵਸਿਆ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਮਰ ਗਿਆ, ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਕਿ ਇਸ ਘਰ ਦੇ ਮਲਕੀਅਤ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ, ਸਹਾਇਕ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਮਲਕੀਅਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਘਰ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤੇ ਜਾ ਚੁੱਕੇ ਸਨ ਅਤੇ ਇਹ ਦਿਰਸ਼ਟੀਕੋਣ ਉਸਨੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਤਾਂ ਬਾਰਾ ਸਿੰਘ ਚੀਫ਼ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਕਮਿਸ਼ਨ ਕੋਲ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਸਾਰੀ ਗੱਲ ਸਮਝੀ ਅਤੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਇਸ ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਇਸ ਮਕਾਨ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਕਦੇ ਵੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੇਂਡੂ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਵਸਿਆ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਮਰ ਗਿਆ, ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਕਿ ਇਸ ਘਰ ਦੇ ਮਲਕੀਅਤ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਖੋਜ 'ਤੇ ਮੁੱਖ ਬੰਦੋਬਸਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੇ ਮੈਨੇਜਿੰਗ ਅਫਸਰ ਦੇ 6 ਦਸੰਬਰ, 1955 ਦੇ ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਇਸ ਘਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਨਦ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ 6 ਅਕਤੂਬਰ, 1950 ਦਾ ਆਰਡਰ ਵੀ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਮਕਾਨ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਬੰਦੋਬਸਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਜੱਜ ਸ. ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੁੱਖ ਬੰਦੋਬਸਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨਾ ਤਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੂੰ ਮਲਕੀਅਤ ਅਧਿਕਾਰ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਲਈ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸਨਦ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹਨ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ 6 ਅਕਤੂਬਰ, 1950 ਨੂੰ ਅਲਾਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹਨ। ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ, ਇਸਲਈ, ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਚੀਫ਼ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ, ਬਾਰਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਲੈਟਰਜ਼ ਪੇਟੈਂਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਚੀਫ਼ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੀ ਤਰਫ਼ੋਂ ਮਹਾ-ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਸਮਰਥਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

Bara Singh
v.
Joginder Singh
and others
S.S. Dulat, J.

Bara Singh
V.
Joginder Singh
and others
S.S. Dulat, J.

ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਾਰੀ ਦਲੀਲਾਂ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ (ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਅਤੇ ਮੁੜ ਵਸੋਬਾ) ਐਕਟ, 1954 (1954 ਦਾ ਐਕਟ 44) ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ 'ਤੇ ਚਲਦਿਆਂ ਹਨ। ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਵਾਰ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ, ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸਨਦ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਤਾਂ ਇਹ ਤਬਾਦਲਾ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਚੀਫ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਕੋਲ ਖੁੱਲ੍ਹ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਸੰਪੱਤੀ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਸਨਦ ਵਿਚ ਰਲ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਗ੍ਰਾਂਟ ਸਿਰਫ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਸਨਦ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮੁੜ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਇਹ ਦਲੀਲ ਹੈ ਜੋ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਫ਼ੋਂ ਸਾਡੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕਰਨ ਲਈ, 1954 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਕੁਝ ਉਪਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇਹ ਐਕਟ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਛੱਡੀ ਜਾਇਦਾਦ ਬਾਰੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਲਈ ਕੁਝ ਜਾਇਦਾਦ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10, ਜਿਸ 'ਤੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਕਾਫੀ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਾਲਕ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਲੀਜ਼ ਜਾਂ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕੋਈ ਵੀ ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਸਮਾਨ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ 'ਤੇ ਵਿਅਕਤੀ, ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ, ਅਜਿਹੇ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਉਸ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਉਪਬੰਧ ਤੋਂ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਨਿਗਰਾਨ ਦੁਆਰਾ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਜਿਹੀ ਜਾਇਦਾਦ ਉਸ ਤੋਂ ਖੋਹੀ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਅਜਿਹੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਜਾਂ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਆਪਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਸੀਮਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਹੁਕਮ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਅੱਗੇ ਵਧਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਇਸ ਨੂੰ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਪਰ

ਅੱਗੇ ਵਧਦੇ ਹੋਏ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਇਹ ਸ਼ਕਤੀ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਇਕੱਲੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਹੈ ਕਿ ਚੀਫ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਚੀਫ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 24 ਦੁਆਰਾ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ-

Bara Singh
V.
Joginder Singh
and others
S.S. Dulat, J.

"24. ਚੀਫ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਮੰਗ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਅਫਸਰ, ਇੱਕ ਸਹਾਇਕ ਬੰਦੋਬਸਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਇੱਕ ਵਧੀਕ ਬੰਦੋਬਸਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਇੱਕ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਇੱਕ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨੇ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੁਕਮ ਦੀ ਕਨੂੰਨੀਤਾ ਜਾਂ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਹ ਉਚਿਤ ਸਮਝਦਾ ਹੈ।"

ਇਸਲਈ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਗਲਤੀ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਉਸਨੂੰ ਇਸਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ, ਮੁੱਖ ਬੰਦੋਬਸਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਆਪਣੀ ਸੇਧ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ, ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕਿਸੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਨੂੰ ਮਲਕੀਅਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਗਲਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਤਬਾਦਲਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਚੀਫ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਆਰਡਰ ਨੂੰ ਉਲਟਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਤਬਾਦਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਜਰਾਲ ਨੂੰ ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਪਿਆ ਕਿ ਚੀਫ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਬਹੁਤ ਵਿਆਪਕ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਹ ਹਰ ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਅਧੀਨ ਅਥਾਰਟੀ ਸਹੀ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਜਾਂ ਗਲਤ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਸਦੀ ਦਲੀਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮੁੱਖ ਬੰਦੋਬਸਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੀ ਇਹ ਸ਼ਕਤੀ ਸਿਰਫ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

Bara Singh
v.
Joginder Singh
and others
S.S. Dulat, J.

ਪਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਕ ਸਨਦ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਾਲਕੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਮਾਲਕੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੰਨਦ ਦੀ ਅਸਲ ਗ੍ਰਾਂਟ ਦੇ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਜਰਾਲ ਅਨੁਸਾਰ ਪਹਿਲਾ, ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਮਹਿਜ਼ ਇੱਕ ਹੁਕਮ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਭਵ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖਾਰਿਜ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਦੂਜਾ, ਅਰਥਾਤ, ਸਨਦ ਦੀ ਅਸਲ ਗ੍ਰਾਂਟ, ਇੱਕ ਹੋਰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕਦਮ ਹੈ ਜੋ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਨੂੰ ਅਟੱਲ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਵਾਰ ਇਹ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਾਮਲਾ ਕਾਨੂੰਨ ਤੋਂ ਪਰੇ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਜ਼ਾਹਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦਾ ਵੀ ਨਜ਼ਰੀਆ ਸੀ। ਇਸ ਦਲੀਲ ਦੇ ਨੁਕਤੇ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਲਈ, ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨਦ ਦੀ ਸਹੀ ਮਹੱਤਤਾ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10 ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ। ਐਕਟ ਦਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 40 ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਨਿਯਮ ਬਣਾਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਤਰੀਕਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਨਿਯਮ ਬਣਾਏ ਹਨ, ਅਤੇ ਧਾਰਾ 10 ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ, ਜੋ ਕਿ ਉਸ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਹੈ, ਨਿਯਮ 71 ਤੋਂ 76 ਹਨ। ਨਿਯਮ 72 ਉਹਨਾਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਅਲਾਟੀ ਦਾ ਕੋਈ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਨਿਯਮ 73 ਉਹਨਾਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਉਸ ਕੋਲ ਇੱਕ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਦਾਅਵਾ ਹੈ। ਦੋਵਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਨਿਯਮ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਸਥਾਈ ਮਾਲਕੀ ਨੂੰ ਅਲਾਟੀ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਯਮ 72 ਦਾ ਉਪ-ਨਿਯਮ (2) ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ-

"ਜੇਕਰ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਅਫਸਰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਅਰਧ-ਸਥਾਈ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਸਕੀਮ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ, ਤਾਂ

ਅਲਾਟੀ ਨੂੰ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਸਥਾਈ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਵਿੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਵਜੋਂ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅੰਤਿਕਾ XVII ਜਾਂ XVIII ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਉਸਨੂੰ ਇੱਕ ਸਨਦ ਵੀ ਜਾਰੀ ਕਰੇਗਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਉਸਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ।"

Bara Singh
V.
Joginder Singh
and others

S.S. Dulat, J.

ਨਿਯਮ 73 ਵਿੱਚ ਅਲਾਟੀ ਨੂੰ ਸਥਾਈ ਮਾਲਕੀ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਅਤੇ ਅੰਤਿਕਾ XVII ਜਾਂ XVIII ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਸਨਦ ਦੇਣ ਲਈ ਸਮਾਨ ਵਿਵਸਥਾ ਹੈ। ਐਕਟਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ, ਜੋ ਕਿ 1954 ਦਾ ਐਕਟ 44 ਹੈ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੰਨਦ ਦਾ ਕੋਈ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਸਿਰਫ ਇਹ ਨਿਯਮ ਹਨ ਜੋ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਸੰਨਦ ਦਾ ਰੂਪ ਦੇ ਅੰਤਿਕਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਜਰਾਲ ਦਾ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਬਿਲਕੁਲ ਸਹੀ ਹੈ ਕਿ ਸੰਨਦ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਨਿਯਮਾਂ ਅਧੀਨ ਲਿਆ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਆਖਰੀ ਕਦਮ ਹੈ, ਪਰ ਮੇਰੇ ਖਿਆਲ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਹੱਤਤਾ ਜਾਂ ਪਵਿੱਤਰਤਾ ਜੁੜੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਰਸਮੀ ਐਕਟ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਸਵਾਲ ਦੇ ਅਸਲ ਨਿਰਧਾਰਨ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਸਥਾਈ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਅਤੇ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਪੱਤੀ ਨੂੰ ਸਥਾਈ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇੱਕ ਸਨਦ ਦੀ ਅਨੁਦਾਨ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਗ੍ਰਾਂਟ ਵਿਚਕਾਰ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦਾ ਕੋਈ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੈਂ, ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਸਪੁਰਦਗੀ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹਾਂ ਕਿ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਸਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਸਥਾਈ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਲਾਟੀ ਨੂੰ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਚੀਫ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ, ਸੰਨਦ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਨੂੰ ਉਲਟਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰੋ ਜਿਸ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਇਹ ਮੈਨੂੰ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਨਦ ਜਾਂ ਇਸਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਸਥਾਈ ਮਲਕੀਅਤ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਉਹ ਸਨਦ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ

Bara Singh
V.
Joginder Singh
and others
S.S. Dulat, J.

ਉਸ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਉਲਟ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ'ਤੇ ਇਹ ਅਧਾਰਤ ਹੈ। ਦਲੀਲਾਂ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਨਦ ਇੱਕ ਸਿਰਲੇਖ ਦੀ ਡੀਡ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਹਲਕੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਛੇੜਛਾੜ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਪਰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਮਾਲਕੀਪਤਰ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਮਝੌਤਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਜੇਕਰ ਲੈਣ-ਦੇਣ, ਜੋ ਉਸ ਮਾਲਕੀਪਤਰ ਦਾ ਅਧਾਰ ਹੈ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਅਯੋਗ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਮੈਨੂੰ ਇੱਕ ਵਿਅਰਥ ਦਾਅਵਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਵਿਵਾਦਿਤ ਘਰ ਦੀ ਸਥਾਈ ਮਾਲਕੀ ਨੂੰ ਜਵਾਬਦੇਹੀਆਂ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਅਫਸਰ ਦਾ ਹੁਕਮ ਮੁੱਖ ਬੰਦੋਬਸਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਉਲਟ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਯੋਗ ਸੀ, ਪਰ ਅਸਲ ਗ੍ਰਾਂਟ ਸਨਦ ਛੇੜਛਾੜ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਸੀ ਨਾ ਹੀ ਇਸ ਸੁਝਾਅ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਤਾਕਤ ਹੈ ਕਿ ਮੁੱਖ ਬੰਦੋਬਸਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਉਲਟਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸਦੀ ਪਾਲਣਾ ਸਨਦ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੈਂ ਐਕਟ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹਾਂ, ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮਾਲਕੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਸਨਦ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਰਸਮੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਤਬਾਦਲੇ ਦਾ ਸਬੂਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ, ਜੇਕਰ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਖੁਦ ਗਲਤ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਨਦ ਜਿਸਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅੰਤਿਕਾ XVII ਅਤੇ XVIII ਵਿੱਚ ਸਨਦ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਸ਼ਰਤਾਂ ਤੋਂ ਸਹਾਇਤਾ ਮੰਗੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਇਹ ਗ੍ਰਾਂਟ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਮੁੜ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਫੈਸਲਾ ਦਰਜ ਕਰਦੀ ਸੀ ਕਿ ਤਬਾਦਲੇ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਪੂਰਵ-ਹਿੱਤ ਵਾਲੇ ਨੇ ਧੋਖਾਧੜੀ, ਝੂਠੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਭੌਤਿਕ ਤੱਥ ਨੂੰ ਛੁਪਾ ਕੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਜਾਂ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਸ 'ਤੇ ਦਲੀਲ ਬਣਾਈ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਨਿਯਮਾਂ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਸੰਨਦ ਦੇ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੰਨਦ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਆਧਾਰਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਗ੍ਰਾਂਟ ਨੂੰ ਮੁੜ ਸ਼ੁਰੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਦਲੀਲ ਇੱਕ ਗਲਤਫਹਿਮੀ 'ਤੇ ਟਿਕੀ ਜਾਪਦੀ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ,

ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਵਿੱਚ ਵਿਛੜੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਐਕਵਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਤਬਾਦਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ 1954 ਦੇ ਐਕਟ 44 ਦੀ ਧਾਰਾ 10 ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ-ਜੋ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਅਜਿਹੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਨਿਯਮ 72 ਅਤੇ 73 ਨੇ ਫਿਰ ਸਨਦ ਦੇ ਰੂਪ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਨਿਯਮ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀਆਂ, ਤਾਂ ਜੋ ਸਨਦ ਵਿਚਲੀ ਸਥਿਤੀ ਜਿਸ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਧਾਰਾ 10 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਿਰਫ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੇ. ਇਸ ਦਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 24 ਅਧੀਨ ਚੀਫ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨਾਲ ਕੋਈ ਲੈਣਾ-ਦੇਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਸਦਾ ਕੋਈ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਸੰਸਦ ਨੇ ਮੁੱਖ ਬੰਦੋਬਸਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਗਲਤੀਆਂ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਲਈ ਕੁਝ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ, ਅਤੇ ਇਹ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਹੀ ਵਰਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਇੱਕ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਉਲਟਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਸਨਦ ਇਸਦੇ ਨਾਲ ਰੱਦ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਸ਼ਕਤੀ ਉਹਨਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਕੁਝ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰਾਂਟ ਨੂੰ ਮੁੜ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਦਲੀਲ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਅਣ-ਬੋਲੀ ਸੋਚ ਇਹ ਜਾਪਦੀ ਹੈ ਕਿ, ਜੇਕਰ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਵਰਗੇ ਉੱਚੇ ਵਿਅਕਤੀ ਕੋਲ ਗ੍ਰਾਂਟ ਮੁੜ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ ਸਿਰਫ ਸੀਮਤ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਇਹ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਮੁੱਖ ਬੰਦੋਬਸਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਕੋਲ ਵਿਆਪਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਇੱਥੇ ਜ਼ਾਹਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਸਾਰੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਸੰਸਦ ਦੀ ਇੱਛਾ ਤੋਂ ਚਲਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਐਕਟ ਜਾਂ ਐਕਟ ਵਿਚ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਹੈ, ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਚੀਫ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਮਲਕੀਅਤ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਉਲਟਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਇਸ ਗੱਲ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹਾਂ ਕਿ ਸਨਦ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਹੋਰ ਕੁਝ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਕਿ, ਕਿਉਂਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸੰਨਦ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਮੁੱਖ ਬੰਦੋਬਸਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਤਬਾਦਲਾ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ।

Bara Singh
V.
Joginder Singh
and others
S.S. Dulat, J.

Bara Singh
V.
Joginder Singh
and others
S.S. Dulat, J.

ਫਿਰ ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਚੀਫ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਦੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਦੋਂ ਉਸਨੇ 6 ਦਸੰਬਰ, 1955 ਨੂੰ ਕੀਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਅਫਸਰ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਉਲਟਾ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਜ਼ੋਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੁੱਖ ਬੰਦੋਬਸਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੇ ਤਬਾਦਲੇ ਨੂੰ ਟਾਲਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਦੱਸੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿਚ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਦੁਬਾਰਾ ਪਤਾ ਲੱਗਣ 'ਤੇ ਕਿ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਜੋ ਕਦੇ ਵੀ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਸੈਟਲ ਹੋਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਆਇਆ ਸੀ, ਇੱਕ ਘਰ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਲਈ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਦੂਸਰੀ ਦਲੀਲ, ਕਿ 6 ਅਕਤੂਬਰ, 1950 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਨੂੰ ਚੀਫ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਇਹ ਵੀ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਏ ਗਏ ਤਰਕ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਸਿਰਫ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਬੰਦੋਬਸਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ - ਜਿਸ ਦਲੀਲ ਨਾਲ ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਨਜਿੱਠ ਚੁੱਕਾ ਹਾਂ। ਨਿਯਮਾਂ ਦਾ ਨਿਯਮ 102 ਉਹਨਾਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ, ਹੋਰ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਨਿਯਮ "ਕੋਈ ਹੋਰ ਲੋੜੀਂਦੇ ਕਾਰਨ ਲਿਖਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ" ਲਈ ਅਜਿਹੇ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਸਿਰਫ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਉਹ ਵਾਜਬ ਮੌਕਾ ਅਲਾਟ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਇਕ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਸੋਚਿਆ ਕਿ ਸਹੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਪਾਲਣ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਸ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿਚਲੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿਚ ਨੁਕਸ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੁੱਖ ਬੰਦੋਬਸਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਮਾਲਕੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਨੇਜਿੰਗ ਅਫਸਰ, ਜਿਸਨੇ ਸਨਦ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਨੂੰ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਸੀ, ਅਤੇ, ਜੇਕਰ ਉਸਨੇ ਇਸਨੂੰ ਗਲਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮਲਕੀਅਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਿਆ,

ਚੀਫ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਸੀ।

Bara Singh
V.
Joginder Singh
and others

S.S. Dulat, J.

ਕੋਈ ਹੋਰ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਪਣੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸਾਨੂੰ ਚੀਫ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਕਿਉਂ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਉਹ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਸੀ ਅਤੇ ਜਿਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਪੇਟੈਂਟ ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਇਸ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਾਂਗਾ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖ ਕੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਾਂਗਾ ਪਰ ਸਾਰੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਖਰਚੇ 'ਤੇ ਛੱਡ ਦੇਵਾਂਗਾ।

ਭੰਡਾਰੀ, ਸੀ.ਜੇ.-ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਕੇ.ਐਸ.ਕੇ.

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਰਿਸ਼ਵ ਰਿਸ਼ੀ
(ਟਰਾਂਸਲੇਟਰ)